

**STRATEGIA DZIAŁAŃ WYCHOWAWCZYCH,
ZAPOBIEGAWCZYCH I INTERWENCYJNYCH
WOBEC MŁODZIEŻY ZAGROŻONEJ UZALEŻNIENIEM
W GIMNAZJUM NR 1
IM. WŁADYSŁAWA JAGIEŁŁY W PASŁĘKU**

Spis treści:

1. Podstawa prawna.....	3
2. Założenia ogólne	3
3. Strategie działań	4
4. Strategia działań wychowawczych i zapobiegawczych.....	5
5. Strategia działań interwencyjnych	7
6. Metody współpracy szkoły z policją.....	9
7. Wykładnia z perspektywy psychologiczno-pedagogicznej do Procedur Postępowania Nauczycieli w Sytuacjach Zagrożenia Dzieci i Młodzieży Demoralizacją i Przestępczością	10
8. Akty prawne dotyczące bezpieczeństwa w szkole.....	15

1. Podstawa prawna

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 1982 r. Nr 35, poz. 228 ze zmianami – tekst jednolity Dz. U. z 2002 r. Nr 11, poz. 109) oraz przepisy wykonawcze w związku z tą ustawą.
2. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 1982 r. Nr 35, poz. 230 ze zmianami).
3. Ustawa z dnia 24 kwietnia 1997 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2003 r. Nr 24, poz. 198).
4. Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. Nr 30, poz. 179 ze zmianami).
5. Zarządzenie Nr 15/97 Komendanta Głównego Policji z dnia 16 czerwca 1997 r. w sprawie form i metod działań Policji w zakresie zapobiegania i zwalczania demoralizacji i przestępczości nieletnich.
6. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 1996 r. Nr 67, poz. 329 ze zmianami).
7. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2003 r. w sprawie szczegółowych form działalności wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem (Dz. U. z 2003 r. Nr 26, poz. 226).

2. Założenia ogólne

1. Szkoła rozwija działania wychowawcze i zapobiegawcze wśród dzieci i młodzieży, u których zespół zjawisk psychicznych i oddziaływań środowiskowych stwarza wysokie prawdopodobieństwo powstania zależności od środków odurzających lub substancji psychotropowych albo którzy sporadycznie używają środków odurzających lub substancji psychotropowych lub środków zastępczych.
2. Działalność wychowawcza i zapobiegawcza w szkole polega w szczególności na:
 - a. systematycznym rozpoznawaniu i diagnozowaniu zagrożeń związanych z uzależnieniem;
 - b. informowaniu o narkomanii i jej skutkach;
 - c. współpracy z rodzicami dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem;
 - d. poradnictwie w zakresie zapobiegania uzależnieniom od środków i substancji psychotropowych;
 - e. przygotowaniu nauczycieli i osób zajmujących się wychowaniem dzieci i młodzieży do przeciwdziałania narkomanii.
3. Zadania z zakresu działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem są realizowane w szkole na:
 - a. zajęciach profilaktycznych w ramach:
 - form pomocy psychologiczno-pedagogicznej, w szczególności: zajęć dydaktyczno-wyrównawczych, zajęć specjalistycznych, zajęć psychoedukacyjnych,
 - godzin dla wychowawcy klasy,
 - zajęć pozalekcyjnych,
 - zajęć świetlicowych;
 - b. zajęciach edukacyjnych w ramach:
 - przedmiotów, których podstawy programowe uwzględniają zagadnienia dotyczące zapobiegania narkomanii,
 - edukacji prozdrowotnej, wychowania do życia w rodzinie.
4. Działalność informacyjna obejmuje upowszechnianie wśród dzieci i młodzieży, rodziców i nauczycieli informacji na temat:
 - a. szkodliwości środków lub substancji psychotropowych, których używanie łączy się z zagrożeniem bezpieczeństwa i zdrowia oraz może prowadzić do uzależnień;

- b. dostępnych form pomocy dzieciom i młodzieży zagrożonych uzależnieniem;
 - c. możliwości rozwiązywania problemów powodujących powstawanie uzależnień;
 - d. skutków prawnych związanych z naruszeniem przepisów ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.
5. Szkoła podejmuje działania interwencyjne polegające na powiadomieniu rodziców i Policji w sytuacjach kryzysowych, w szczególności, gdy dzieci lub młodzież używają, posiadają lub rozprawdzają środki lub substancje psychotropowe.
 6. Strategia działań wychowawczych, zapobiegawczych oraz interwencyjnych wobec młodzieży zagrożonej uzależnieniem obejmuje wszelkie działania wychowawcze, profilaktyczne, edukację prozdrowotną i jest realizowana przez wszystkich pracowników szkoły.

3. Strategie działań

I. Wychowawcze:

1. rozmowa wychowawcza nauczyciela z uczniem,
2. rozmowa wychowawcy klasy z uczniem,
3. rozmowa wychowawcy z rodzicami,
4. ostrzeżenie, upomnienie wychowawcy klasy,
5. nagana wychowawcy klasy,
6. rozmowa ucznia z pedagogiem lub psychologiem szkolnym,
7. rozmowa ucznia z dyrektorem lub wicedyrektorem szkoły,
8. rozmowa ucznia z podmiotami jak w pkt. 6 i 7 w obecności rodziców ucznia,
9. nagana dyrektora szkoły,
10. utrata przywilejów uczniowskich, np.: „szczęśliwy numer”,
11. zakaz udziału w imprezach klasowych i szkolnych,
12. zakaz pełnienia funkcji w klasie, szkole, reprezentowania szkoły na zewnątrz,
13. przeniesienie ucznia do równoległej klasy,
14. przeniesienie ucznia do innej szkoły za zgodą Kuratora Oświaty.

II. Zapobiegawcze:

1. pogadanki na godzinach wychowawczych,
2. prelekcje pedagoga lub psychologa szkolnego,
3. prelekcje pielęgniarki szkolnej,
4. organizowanie spotkań ze specjalistami (policja, lekarz, terapeuta),
5. udział w akcjach informacyjnych, happeningach na terenie szkoły i poza szkołą,
6. kontrola występowania zjawisk patologicznych w środowisku szkolnym, lokalnym, rodzinnym,
7. indywidualne rozmowy z wychowawcą klasy, pedagogiem, psychologiem,
8. pomoc psychologiczno-pedagogiczna,
9. edukacja prozdrowotna, promocja zdrowia psychicznego i zdrowego trybu życia,
10. organizowanie akcji i zajęć profilaktycznych,
11. rozwijanie aktywności szkolnej i pozaszkolnej, zainteresowań i umiejętności psychospołecznych, sprawności fizycznej,
12. organizowanie scenek tematycznych, spektakli teatralnych,
13. filmy edukacyjne,
14. systematyczna edukacja i współpraca z rodzicami uczniów,
15. utrzymywanie współpracy z różnymi instytucjami w zakresie rozwiązywania problemów dzieci i młodzieży.

III. Interwencyjne:

1. na terenie szkoły obowiązuje zakaz posiadania, sprzedawania i używania papierosów, alkoholu i narkotyków,
2. zakaz obowiązuje wszystkich uczniów w czasie lekcji, przerw oraz innych zajęć odbywających się na terenie szkoły lub poza szkołą,
3. organizowanie zajęć, w czasie których uczniowie i nauczyciele zapoznają się z ryzykiem używania środków uzależniających,
4. uczniowie, którzy eksperymentują ze środkami uzależniającymi bądź ich zachowanie narusza regulamin szkolny, muszą liczyć się z konsekwencjami określonymi w Statucie Szkoły i Regulaminie Szkoły,
5. uczniowie, którzy sięgają po używki będą mieli obowiązek uczestnictwa w zajęciach psychoedukacyjnych prowadzonych przez psychologa szkolnego w szkole lub w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej,
6. w sytuacjach kryzysowych podejmowana będzie interwencja skierowana na pomoc uczniowi i rodzinie,
7. decyzje o podjęciu stosownych działań interwencyjnych podejmuje dyrektor szkoły w konsultacji z wychowawcą ucznia, pedagogiem i psychologiem.

4. Strategia działań wychowawczych i zapobiegawczych

I. Dyrektor szkoły:

1. Realizuje zadania wynikające ze Statutu Gimnazjum nr 1 im. Władysława Jagiełły w Pasłęku.
2. Monitoruje i odpowiada za realizację strategii działań wychowawczych, zapobiegawczych i interwencyjnych.
3. Na bieżąco informowany jest przez wychowawców, nauczycieli i innych pracowników szkoły o podejmowanych przez nich działaniach wynikających z realizacji strategii.
4. Podejmuje stosowne decyzje tak, aby każda interwencja była przeprowadzona z zachowaniem wszelkich praw zarówno uczniów, jak i ich rodziców.

II. Nauczyciele i wychowawcy klas:

1. Realizują zadania zawarte w szkolnym Programie Wychowawczym, Programie Profilaktyki oraz w planach pracy wychowawcy klasy.
2. Systematycznie prowadzą edukację prozdrowotną, promocję zdrowia psychicznego i zdrowego stylu życia wśród uczniów na godzinach do dyspozycji wychowawcy, na zajęciach pozalekcyjnych, zajęciach w świetlicy szkolnej, kołach zainteresowań.
3. Realizują zagadnienia dotyczące zapobieganiu narkomanii w ramach przedmiotów, których podstawy programowe uwzględniają te zagadnienia oraz edukacji prozdrowotnej i wychowania do życia w rodzinie.
4. Uczestniczą w wewnątrzszkolnym doskonaleniu nauczycieli oraz kursach, szkoleniach, konferencjach z zakresu profilaktyki uzależnień i innych problemów młodzieży oraz sposobów podejmowania wczesnej interwencji w sytuacji zagrożenia uzależnieniem.
5. Wykorzystują zdobytą wiedzę w pracy z młodzieżą i ich rodzicami informując o szkodliwości środków i substancji, których używanie łączy się z zagrożeniem bezpieczeństwa oraz może doprowadzić do uzależnienia.
6. Wychowawcy klas organizują szkolenia z rodzicami uczniów o charakterze profilaktycznym, zapraszają specjalistów z zakresu tej tematyki.
7. Wychowawcy klas dokonują diagnozy sytuacji wychowawczej, przejawów zachowań ryzykownych uczniów swojej klasy, sytuacji życiowej rodzin dysfunkcyjnych.

8. Wychowawcy klas i nauczyciele współpracują z pedagogiem szkolnym, psychologiem szkolnym, pielęgniarką szkolną w zakresie realizowania zagadnień profilaktycznych, wychowawczych i edukacji prozdrowotnej.

III. Pedagog szkolny:

1. Zapewnia pomoc pedagogiczną młodzieży zagrożonej uzależnieniem na terenie szkoły, prowadzi indywidualne konsultacje i poradnictwo pedagogiczne uczniom podejmującym zachowania ryzykowne.
2. Systematycznie rozpoznaje i diagnozuje zagrożenia związane z uzależnieniem (ankiety skierowane do uczniów, rodziców, nauczycieli, obserwacje diagnozujące, rozmowy kierowane, indywidualne rozmowy z uczniami, konsultacje z wychowawcami, nauczycielami i pozostałymi pracownikami szkoły).
3. Prowadzi działalność informacyjną, która obejmuje upowszechnianie wśród młodzieży, rodziców, nauczycieli i innych pracowników szkoły informacji na temat szkodliwości środków lub substancji, których używanie jest zagrożeniem dla zdrowia i życia uczniów.
4. Udostępnia młodzieży, rodzicom, nauczycielom i innym pracownikom szkoły materiały edukacyjne dotyczące problematyki zapobiegania narkomanii.
5. Dostarcza osobom zainteresowanym informacji na temat dostępnych form pomocy (placówki i organizacje wspierające dziecko i rodzinę, placówki świadczące pomoc społeczną rodzinie, punkty konsultacyjne dla osób z problemem uzależnienia, placówki leczenia uzależnień i współuzależnień, organizacje pozarządowe służące pomocą rodzinie, inne) młodzieży zagrożonej uzależnieniem i uzależnionej, osobom współuzależnionym.
6. Organizuje, prowadzi zajęcia profilaktyczne, integracyjne we współpracy z wychowawcami klas, współorganizuje profilaktyczne imprezy ogólnoszkolne w celu zaspokajania potrzeb psychicznych i społecznych uczniów, rozwijania poczucia własnej wartości, motywowania do podejmowania właściwych decyzji, różnych form aktywności, rozwijania zainteresowań i umiejętności psychospołecznych.
7. Współpracuje z instytucjami i organizacjami wspierającymi dziecko, rodzinę i szkołę w zakresie rozwiązywania problemów młodzieży.
8. Organizuje i uczestniczy w wewnątrzszkolnym doskonaleniu nauczycieli oraz w warsztatach, szkoleniach, kursach organizowanych przez placówki zajmujące się tą działalnością.
9. Współpracuje z dyrekcją szkoły, wychowawcami, nauczycielami i innymi pracownikami szkoły we wszystkich działaniach mających na celu redukcję zachowań ryzykownych młodzieży, w sytuacjach wymagających interwencji lub w sytuacjach wymagających udzielenia pomocy uczniowi, który znalazł się w sytuacji kryzysowej.

IV. Psycholog szkolny:

1. Zapewnia pomoc psychologiczną młodzieży przejawiającej zachowania ryzykowne na terenie szkoły, prowadzi indywidualne konsultacje i porady psychologiczne dla młodzieży zagrożonej uzależnieniem.
2. Dokonuje diagnozy psychologicznej uczniów po stwierdzeniu zasadności badań. Prowadzi zajęcia z profilaktyki uzależnień, zajęcia psychoterapeutyczne, zajęcia integrujące zespoły klasowe.
3. Organizuje i prowadzi różne formy pomocy psychologicznej dla uczniów, rodziców i nauczycieli.
4. Prowadzi indywidualne konsultacje dla uczniów, rodziców i nauczycieli dotyczące minimalizowania skutków zachowań ryzykownych młodzieży.
5. Wspiera wychowawców klas i nauczycieli w działaniach wynikających ze szkolnego Programu Wychowawczego i Programu Profilaktyki.
6. Inicjuje różne formy pomocy wychowawczej w środowisku szkolnym i pozaszkolnym ucznia.
7. Współpracuje z dyrekcją szkoły, pedagogiem szkolnym, wychowawcami, nauczycielami i innymi pracownikami szkoły w sytuacjach wymagających minimalizowania skutków zaburzeń rozwojowych.

V. Pielęgniarka szkolna:

1. Udziela pierwszej pomocy przedmedycznej na terenie szkoły uczniowi, który wymaga takiej interwencji; określa stan jego zdrowia.
2. Wzywa pogotowie ratunkowe, jeśli wymaga tego stan zdrowia ucznia.
3. Powiadamia dyrektora szkoły o każdej interwencji w sytuacji, gdy stwierdzi, że uczeń jest pod wpływem alkoholu lub środków odurzających lub stał się ofiarą pobicia.
4. Współpracuje z pedagogiem, psychologiem szkolnym w sytuacjach kryzysowych, wymagających udzielania uczniowi pomocy psychologiczno-pedagogicznej lub podejrzewa, że uczeń ma problemy zdrowotne spowodowane zaniedbaniem stanu zdrowia lub złym odżywianiem.

VI. Pracownicy administracji i obsługi szkoły:

1. Uczestniczą w organizowanych w szkole szkoleniach z funkcjonariuszami Policji na temat reagowania w sytuacjach kryzysowych mających miejsce na terenie szkoły (podejrzanie, że uczeń znajduje się pod wpływem narkotyków, alkoholu, posiada substancję przypominającą narkotyk, dokonał czynu karalnego, stał się ofiarą przemocy).
2. Informują dyrektora szkoły lub pedagoga, psychologa szkolnego, wychowawcę lub nauczyciela o każdej zaobserwowanej sytuacji kryzysowej, wymagającej interwencji pracownika szkoły.

5. Strategia działań interwencyjnych

Lp.	Sytuacja kryzysowa	Działania interwencyjne pracowników szkoły
1.	Nauczyciel uzyskał informację, iż uczeń używa alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, uprawia nierząd lub przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji.	<ul style="list-style-type: none">• nauczyciel przekazuje uzyskaną informację wychowawcy klasy,• wychowawca informuje o fakcie pedagoga/psychologa szkolnego i dyrektora szkoły,• wychowawca lub pedagog/psycholog wzywa do szkoły rodziców (prawnych opiekunów) i przekazuje im uzyskaną informację,• przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz uczniem, w ich obecności; w przypadku potwierdzenia informacji zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś do szczególnego nadzoru nad dzieckiem,• w toku interwencji profilaktycznej wychowawca/pedagog może zaproponować rodzicom skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki i udział dziecka w programie terapeutycznym,• jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji ich dziecka, dyrektor szkoły pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji Sąd Rodzinny i Nieletnich lub Policję (specjalistę ds. nieletnich), podobnie, w sytuacji, gdy szkoła wykorzystała dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych (rozmowa z rodzicami, ostrzeżenie ucznia, spotkania z pedagogiem, psychologiem itp.), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, dyrektor szkoły pisemnie powiadamia Sąd Rodzinny i Nieletnich lub Policję; dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji);
2.	Nauczyciel podejrzewa, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu lub	<ul style="list-style-type: none">• nauczyciel powiadamia o swoich przypuszczeniach wychowawcę klasy, pedagoga i dyrektora szkoły,• nauczyciel odizolowuje ucznia od reszty klasy, ale ze względu na jego bezpieczeństwo nie pozostawia go samego, stwarza warunki, w których nie będzie zagrożone jego zdrowie i życie,

Lp.	Sytuacja kryzysowa	Działania interwencyjne pracowników szkoły
	narkotyków.	<ul style="list-style-type: none"> • dyrektor lub wyznaczony przez niego pracownik szkoły wzywa lekarza w celu stwierdzenia stanu trzeźwości lub odurzenia, ewentualnie udzielenia pomocy medycznej, • wychowawca lub pedagog zawiadamia o tym fakcie rodziców (prawnych opiekunów), których zobowiązuje do niezwłocznego odebrania ucznia ze szkoły, • jeżeli rodzice (prawni opiekunowie) odmówią odebrania dziecka ze szkoły, o pozostaniu ucznia w szkole lub przewiezieniu go do placówki służby zdrowia albo przekazaniu go do dyspozycji funkcjonariuszowi Policji – decyduje lekarz, po ustaleniu aktualnego stanu zdrowia i w porozumieniu z dyrektorem szkoły, • dyrektor szkoły powiadamia najbliższą jednostkę Policji, gdy rodzice (prawni opiekunowie) ucznia będącego pod wpływem alkoholu lub środków odurzających odmawiają przyścia do szkoły, • jeżeli stwierdzono, że uczeń znajdował się pod wpływem alkoholu lub środków odurzających, dyrektor powiadamia o tym fakcie Policję i Sąd Rodzinny;
3.	Nauczyciel znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą narkotyki.	<ul style="list-style-type: none"> • nauczyciel zachowując środki ostrożności zabezpiecza substancję przed dostępem do niej osób niepowołanych oraz ewentualnym jej zniszczeniem do czasu przyjazdu Policji, • próbuje (o ile jest to możliwe w zakresie działań pedagogicznych) ustalić, do kogo znaleziona substancja należy, • nauczyciel powiadamia o zdarzeniu dyrektora szkoły, • dyrektor szkoły wzywa Policję, po przyjeździe Policji dyrektor szkoły niezwłocznie przekazuje zabezpieczoną substancję i przekazuje informacje dotyczące zdarzenia;
4.	Nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyki.	<ul style="list-style-type: none"> • nauczyciel w obecności innej osoby (wychowawca, pedagog, psycholog, dyrektor) ma prawo żądać, aby uczeń przekazał mu substancję, pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni (we własnej odzieży), ewentualnie innych przedmiotów budzących podejrzenie co do ich związku z poszukiwaną substancją, • nauczyciel nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży ani teczki ucznia – jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla Policji, • nauczyciel o swoich spostrzeżeniach powiadamia niezwłocznie dyrektora szkoły, • dyrektor szkoły lub pedagog informuje o zaistniałym fakcie rodziców (prawnych opiekunów) ucznia i wzywa ich do natychmiastowego stawiennictwa w szkole, • w przypadku, gdy uczeń – pomimo wezwania – odmawia przekazania substancji i pokazania zawartości teczki, dyrektor szkoły wzywa Policję, która przeszukuje odzież i przedmioty należące do ucznia oraz zabezpiecza znalezioną substancję i zabiera ją do ekspertyzy, • jeżeli uczeń wyda substancję dobrowolnie, dyrektor po odpowiednim zabezpieczeniu, zobowiązany jest bezzwłocznie przekazać ją do jednostki Policji, wcześniej próbuje sam ustalić, w jaki sposób i od kogo uczeń nabył tę substancję, nauczyciel dokumentuje całe zdarzenie, sporządzając dokładną notatkę z ustaleń wraz ze swoimi spostrzeżeniami;

Lp.	Sytuacja kryzysowa	Działania interwencyjne pracowników szkoły
5.	Nauczyciel stwierdził, że uczeń popełnił czyn karalny lub przestępstwo.	<ul style="list-style-type: none"> • nauczyciel niezwłocznie powiadamia dyrektora szkoły, • ustala okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia, przekazuje sprawcę dyrektorowi szkoły (o ile jest znany i przebywa na terenie szkoły) lub pedagogowi szkolnemu pod opiekę, • dyrektor lub pedagog szkolny powiadamia rodziców (prawnych opiekunów) ucznia – sprawcy i ofiary, • niezwłocznie powiadamia Policję w przypadku, gdy sprawa jest poważna (rozbój, uszkodzenie ciała) lub sprawca nie jest uczniem szkoły i jego tożsamość nie jest znana, zabezpiecza ewentualne dowody przestępstwa lub przedmioty pochodzące z przestępstwa i przekazuje je Policji;
6.	Nauczyciel stwierdził, że uczeń stał się ofiarą czynu karalnego lub przestępstwa.	<ul style="list-style-type: none"> • nauczyciel udziela pierwszej pomocy przedmedycznej lub zapewnia jej udzielenie poprzez wezwanie pielęgniarki, lekarza, w przypadku, gdy ofiara doznała obrażeń, • niezwłocznie powiadamia dyrektora szkoły, pedagoga, • dyrektor lub pedagog powiadamia rodziców (prawnych opiekunów) ucznia, dyrektor wzywa Policję, ustala okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia;
7.	Nauczyciel znajduje na terenie szkoły substancję lub przedmioty, które ocenia jako niebezpieczne (np. broń, materiały wybuchowe, nieznanne substancje).	<ul style="list-style-type: none"> • nauczyciel zapewnia bezpieczeństwo osobom przebywającym na terenie szkoły, • nauczyciel niezwłocznie powiadamia dyrektora szkoły, • nauczyciel uniemożliwia dostęp do tych rzeczy osobom postronnym, dyrektor szkoły natychmiast wzywa Policję (tel. 997 lub 112).

6. Metody współpracy szkoły z policją

1. W ramach długofalowej pracy profilaktyczno-wychowawczej szkoła i Policja utrzymują stałą, bieżącą współpracę w zakresie profilaktyki zagrożeń. Koordynatorami współpracy są pedagog i psycholog szkolny oraz specjalista ds. nieletnich i patologii właściwej jednostki Policji.
2. Do współpracy ze szkołą zobowiązany jest także dzielnicowy, w rejonie którego znajduje się szkoła. Pracownicy szkoły wyznaczeni do współpracy z Policją, specjaliści ds. nieletnich i patologii oraz dzielnicowi powinni wspólnie ustalić wzajemnie zasady kontaktu, aby móc na bieżąco wymieniać informacje i rozwiązywać problemy związane z bezpieczeństwem i dobrem uczniów.
3. W ramach współpracy Policji ze szkołą organizuje się:
 - a. stałą współpracę i wymianę doświadczeń dyrektora szkoły, pedagoga i psychologa szkolnego w zakresie profilaktyki zagrożeń,
 - b. spotkania dyrektora szkoły, pedagoga, psychologa, nauczycieli ze specjalistami ds. nieletnich i patologii, podejmujące tematykę zagrożeń przestępczością oraz demoralizacją dzieci i młodzieży w środowisku lokalnym,
 - c. spotkania tematyczne młodzieży gimnazjalnej z udziałem policjantów m.in. na temat odpowiedzialności nieletnich za popełniane czyny karalne, prawnych aspektów narkomanii, wychowania w trzeźwości, zasad bezpieczeństwa, zachowań ryzykownych oraz sposobów unikania zagrożeń,

- d. informowanie Policji o zdarzeniach na terenie szkoły wypełniających znamiona przestępstwa, stanowiących zagrożenie dla życia i zdrowia uczniów oraz przejawach demoralizacji młodzieży,
- e. udzielanie przez Policję pomocy w rozwiązywaniu trudnych, mogących mieć podłoże przestępcze problemów, które zaistniały na terenie szkoły,
- f. wspólny – szkoły i Policji – udział w lokalnych programach profilaktycznych związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa uczniom oraz zapobieganiem demoralizacji i przestępczości nieletnich,
- g. organizowanie wspólnych szkoleń.

UWAGA:

Policja powinna być wzywana do szkoły w sytuacjach, o których mowa w „Strategii (...)” albo, gdy wyczerpane zostaną środki możliwe do zastosowania przez szkołę w określonej sytuacji, w których obecność Policji jest konieczna. Każda, dotycząca uczniów, wizyta policjanta w szkole, powinna być wcześniej zasygnalizowana dyrektorowi lub wicedyrektorowi szkoły.

Podstawy prawne stosowanych procedur:

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 1982 r. Nr 35, poz. 228 ze zmianami – tekst jednolity Dz. U. z 2002 r. Nr 11, poz.109 ze zmianami) oraz przepisy wykonawcze w związku z ustawą.
2. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. Nr 35, poz. 230 ze zmianami).
3. Ustawa z dnia 24 kwietnia 1997 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2003 r. Nr 24, poz. 198).
4. Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. Nr 30, poz. 179 ze zmianami).
5. Zarządzenie Nr 15/97 Komendanta Głównego Policji z dnia 16 czerwca 1997 r. w sprawie form i metod działań Policji w zakresie zapobiegania i zwalczania demoralizacji i przestępczości nieletnich.
6. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 1996 r. Nr 67, poz. 329 ze zmianami).
7. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2003 r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem (Dz. U. Nr 26, poz. 226).

7. Wykładnia z perspektywy psychologiczno-pedagogicznej do Procedur Postępowania Nauczycieli w Sytuacjach Zagrożenia Dzieci i Młodzieży Demoralizacją i Przestępczością

Podstawa prawna „procedur”

W związku z nasilającym się problemem narkomanii oraz czynów karalnych towarzyszących temu zjawisku w ustawie z dnia 24 kwietnia 1997 roku „O przeciwdziałaniu narkomanii”, ministrowie zdrowia oraz oświaty zostali zobligowani do określenia, w drodze rozporządzenia, szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonej uzależnieniem. Zgodnie z tym w rozporządzeniu dotyczącym powyższej delegacji z dnia 31 stycznia 2003 roku, w paragrafie dziewiątym, szkoły i placówki zostały zobowiązane do podjęcia działań interwencyjnych, polegających na powiadomieniu rodziców i Policji w sytuacjach kryzysowych związanych w szczególności z rozprowadzaniem oraz przyjmowaniem substancji psychoaktywnych. Wewnątrzszkolne „procedury”, uwzględniające współpracę z Policją oraz służbą zdrowia, muszą spełniać kryteria poprawności prawnej, dbać o bezpieczeństwo fizyczne i emocjonalne ofiary, świadka oraz sprawcy.

Współpraca szkoły z organami ścigania

Procedury określają warunki oraz metody współpracy placówki oświatowej z Policją. Ważne jest, aby przedstawiciele Policji nie kojarzyli się uczniom jedynie z osobami wymierzającymi karę, ale również, a może przede wszystkim, z odpowiedzialnymi dorosłymi, służącymi pomocą i wsparciem w trudnych sytuacjach społeczno-prawnych. Policja rokrocznie uczestniczy w zajęciach o charakterze prewencyjnym. O każdej jej wizycie w szkole powinien być poinformowany dyrektor placówki.

Powszechna znajomość konsekwencji prawnych, które sprawca musi ponieść za swój czyn, stwarza również dogodną atmosferę do podjęcia współpracy w celu wyjaśnienia zajścia. Sytuacja taka daje poczucie bezpieczeństwa emocjonalnego zarówno ofierze, jak i świadkowi zdarzenia. Rola tego drugiego, często pomijana i niedoceniana, jest bardzo trudna ze względu na dwojaki charakter interesów reprezentowanych przez świadka. Z jednej strony obserwujemy ochronę własnego bezpieczeństwa (niechęć do skierowania agresji na siebie), z drugiej zaś poczucie obowiązku społecznego i współczucie dla ofiary. Również rodzice wcześniej zapoznani z obligatoryjnym sposobem postępowania w trudnej sytuacji, łatwiej przyjmują działania szkoły oraz podejmują z nią współpracę.

Demoralizacja

Rolę koordynatora wszelkich działań wychowawczych dla uczniów wymagających szczególnej uwagi pełnią w szkole pedagog i psycholog. W myśl powyższego rozporządzenia procedury omawiają postępowanie wobec nieletniego, którym jest uczeń do ukończenia 18 lat. Czyny takiej osoby w rozumieniu ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich mogą być rozpatrywane w trzech aspektach:

- demoralizacji – jest to osoba, która nie ukończyła 18 lat;
- czynu karalnego – jest to osoba, która dopuszczając się takiego czynu miała ukończony 13 rok życia a nie ukończyła 17 lat;
- środków wychowawczych lub poprawczych orzekanych względem osoby nie dłużej jednak niż do ukończenia 21 lat.

Pierwsza procedura omawia postępowanie wobec ucznia, który przejawia zachowania wskazujące na demoralizację. W myśl ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich, mówimy o niej wtedy, gdy **„zostają naruszone zasady współżycia społecznego, dochodzi do popełnienia czynu zabronionego, uczeń systematycznie uchyla się od obowiązku szkolnego, używa alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, uprawia nierząd, włóczęgostwo lub bierze udział w działalności grup przestępczych”**. Na szczególną uwagę zasługuje zapis o „naruszaniu zasad współżycia społecznego”. Uczeń przejawiający takie zachowania dopuszcza się czynów charakteryzujących się arogancją, wulgarnością oraz przemocą emocjonalną. Utrudniają one lub wręcz uniemożliwiają prowadzenie pracy wychowawczej. Choć nie są w rozumieniu prawnym czynami karnymi, świadczą o demoralizacji.

Pedagog lub psycholog, do którego napływają niepokojące sygnały, ma obowiązek uwiarygodnić informacje i zbadać tło, na którym występują nieprawidłowości. Podstawą do powyższego winna być wnikliwa analiza dokumentów (dziennik lekcyjny, zeszyty przedmiotowe, prace klasowe, karta zdrowia itp.), a także rozmowy przeprowadzone z nauczycielami w szkole, pedagogami szkolnymi.

W dalszej kolejności pedagog powinien przyjrzeć się sytuacji rodzinnej ucznia. Spotkanie na terenie domu pozwala na zapoznanie się z sytuacją ekonomiczną i społeczną podopiecznego. Pedagog odwiedzający ucznia musi uzyskać ustną zgodę na wejście do mieszkania. Nie musi jednak wcześniej zapowiadać wizyty. Jeżeli rodzice odmawiają wpuszczenia go do domu, może to świadczyć o nieprawidłowościach w funkcjonowaniu rodziny i zawsze powinno być traktowane jako sygnał ostrzegawczy.

Procedura zakłada powiadomienie rodziców o nieprawidłowościach w zachowaniu dziecka. To bardzo trudne zadanie i przeprowadzone nieumiejętnie może spowodować nieodwracalne szkody. Rozmowa na ten temat powinna być wcześniej gruntownie przemyślana. Cel powinien zakładać poinformowanie o zaistniałym problemie oraz wspólne wypracowanie rozwiązania.

Ważne jest wybranie dogodnego miejsca do przekazania trudnych dla odbiorcy informacji. Nie powinien być to ruchliwy korytarz. Panujące tam warunki nie sprzyjają poczuciu bezpieczeństwa, a to z kolei powoduje przyjęcie postawy obronnej. Przy rozmowie powinny znajdować się tylko osoby zainteresowane. Najlepiej, jeżeli wychowawcy towarzyszy inny wychowawca, do którego obie strony mają

zaufanie. Osoba taka śledzi przebieg rozmowy i przejmuje inicjatywę w newralgicznych momentach. Jest również świadkiem, który potrafi przytoczyć najważniejsze elementy dialogu.

Dla przebiegu rozmowy ważny jest rodzaj emocji, jaki jej towarzyszy. Dlatego już na wstępie warto nawiązać pozytywny kontakt. Dobrze jest podziękować rodzicowi za przybycie. Prowadząc rozmowę, należy pamiętać, aby nie oceniać, mówić o niepokojących zachowaniach, w żadnym wypadku nie obrażać rozmówcy.

Ważnym elementem jest przekaz pozawerbalny, który stanowi ponad 80% komunikatu. Ton głosu, ułożenie ciała, wyraz twarzy może decydująco wpłynąć na obraz tego, co mamy do przekazania. Często sprzyjająca atmosfera, poczucie bezpieczeństwa, powoduje ujawnienie dodatkowych informacji dotyczących problemu. Na tak przygotowanym gruncie należy spisać kontrakt, który określi warunki do spełnienia zarówno przez ucznia, dom rodzinny, jak i szkołę.

Kontrakt powinien:

- być oparty na współpracy z innymi pracownikami szkoły i uwzględniać predyspozycje, umiejętności oraz wiedzę członków rady pedagogicznej,
- określać konkretne, pożądane zmiany w zachowaniu ucznia, które należy osiągnąć w trakcie oddziaływań pedagogicznych,
- zawierać terminy specjalistycznych konsultacji, częstotliwości i rodzaj kontaktów ucznia z wychowawcą oraz szkoły z rodzicami/opiekunami dziecka.

Umożliwia to monitorowanie postępów podopiecznego. Jeżeli pomimo podjętych kroków, wynikających z kontraktu, nie następuje poprawa bądź rodzice odmawiają współpracy, ewentualnie strony nie wywiązują się z podjętych zobowiązań, wychowawca jest zobligowany powiadomić o nieprawidłowościach sąd rodzinny lub Policję.

Wybór instytucji, do której szkoła zwraca się z prośbą o interwencję, nie może być przypadkowy. Wynika on z rozwoju sytuacji. Jeżeli zdarzenia poprzedzające podjęcie decyzji mają charakter przewlekły, właściwe będzie zwrócenie się z prośbą o wgląd w rodzinę bądź w sprawę nieletniego do sądu rodzinnego. W sytuacjach wymagających natychmiastowej interwencji, kiedy zagrożone jest zdrowie bądź życie ucznia lub innych osób, instytucją uprawnioną do działań jest Policja.

Jeżeli przejawy demoralizacji wykazuje uczeń, który ukończył 18 lat, sposób postępowania w takim przypadku powinien określać statut szkoły. Może przewidywać skreślenie z listy uczniów. Rozpoznania należy dokonać w oparciu o posiadaną dokumentację oraz wywiad środowiskowy. Rozmowa (przeprowadzona w oddzielnym, wyznaczonym do tego celu pomieszczeniu), powinna zmierzać w kierunku ujawnienia potrzeb oraz sposobów pomocy uczniowi. Podsumowaniem działań powinno być spisanie kontraktu, w którym jednoznacznie zostaną zdefiniowane warunki, po których spełnieniu uczeń może pozostać w szkole. Dopiero, jeżeli umowa pozostaje niewypełniona, a demoralizujący charakter zachowania ucznia przekłada się negatywnie na wychowawcze funkcje szkoły, rada pedagogiczna ma prawo podjąć ostateczną decyzję dotyczącą usunięcia go z placówki.

Alkohol

Zachowania będące wykroczeniami lub czynami karnymi, pojawiające się u osób nieletnich, są sygnałem wyjątkowej demoralizacji. Wymagają natychmiastowych, wcześniej przemyślanych, złożonych i ustrukturalizowanych działań. Do takich zachowań zalicza się spożywanie i podawanie alkoholu bądź przebywanie na terenie szkoły pod jego wpływem lub wpływem innej substancji psychoaktywnej.

Zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości oraz przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r. z późniejszymi zmianami (art. 43), zachowanie takie u osób pełnoletnich stanowi wykroczenie i podlega karze grzywny.

„Procedura” zawiera opis postępowania wobec ucznia, który łamie powyższy przepis. Obok poinformowania o zaistniałym fakcie wychowawcy i dyrektora, wyznacza osobę, która bezzwłocznie powiadamia o sytuacji rodziców bądź opiekunów nieletniego. Obliguje ich również do natychmiastowego odebrania ucznia ze szkoły w określonym czasie. Jednocześnie procedura zakłada odizolowanie nieletniego w celu zapewnienia mu bezpieczeństwa fizycznego. Reakcja na zatrucie alkoholowe może przebiegać z różnym nasileniem oraz objawami fizycznymi. Nawet niewielka dawka substancji może spowodować poważne konsekwencje zdrowotne. Nie można też wykluczyć równoczesnego zatrucia innym środkiem

psychoaktywnym, co może doprowadzić do skumulowania toksyn w organizmie i w rezultacie spowodować zagrożenie zdrowia bądź życia ucznia. Nieznane jest również pochodzenie, a przez to jakość spożytej substancji. Z tego powodu uczeń nie może pozostawać bez opieki medycznej. Do przybycia lekarza powinien się nim zająć wychowawca. **Lekarz jest jedyną osobą powołaną, która może fachowo określić stan trzeźwości ucznia oraz podjąć decyzję o ewentualnej konieczności hospitalizacji.** Odizolowanie nietrzeźwego dziecka sprzyja również zachowaniu dyskrecji i zmniejszeniu negatywnego wpływu na innych uczniów. Jeżeli rodzice nie zgłaszają się po dziecko w określonym wcześniej czasie, a jest ono agresywne lub swym zachowaniem zakłóca porządek, szkoła ma obowiązek wezwania Policji, która może umieścić nieletniego w izbie wytrzeźwień lub policyjnej izbie zatrzymań, nie dłużej jednak niż na 24 godziny. Do obowiązków Policji należy powiadomienie o tym fakcie rodziców lub opiekunów dziecka, a także z urzędu Sądu ds. Rodzinnych i Nieletnich. Podobnie, jeżeli incydent powtarza się, choć jego przebieg nie przybiera form ekstremalnych lub rodzice deklarują współpracę, lecz nie przynosi ona oczekiwanych rezultatów – szkoła ma obowiązek powiadomić sąd o pogłębiającej się demoralizacji dziecka. Brak reakcji szkoły ma negatywny wpływ zarówno na ucznia, jak i jego otoczenie, np. może przyspieszyć proces uzależnienia od środków psychoaktywnych.

Substancje psychoaktywne

Pojawienie się substancji psychoaktywnej w szkole nakłada na placówkę obowiązek zabezpieczenia tej substancji oraz przekazania jej Policji, co jest zgodne z ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 24 kwietnia 1997 roku, znowelizowanej 26 października 2000 r. art. 48 pkt 1, według którego: „Kto, wbrew przepisom ustawy, posiada środki odurzające lub substancje psychotropowe, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3”.

Aby zidentyfikować skład chemiczny oraz jednoznacznie ocenić, czy jakaś substancja jest środkiem psychoaktywnym, czy nie, konieczne jest profesjonalne badanie laboratoryjne. Nie ma żadnej metody organoleptycznej, która pozwalałaby na identyfikację narkotyku. Dlatego, jeżeli istnieje najmniejsze podejrzenie co do pochodzenia znalezionej substancji, należy zabezpieczyć ją przed dostępem innych osób, następnie przekazać do badania wezwanej Policji. Zabezpieczenie polega na umieszczeniu jej w dodatkowym opakowaniu oraz komisyjnym opieczetowaniu. W skład komisji powinni wejść: pedagog/psycholog szkolny, wychowawca oraz dyrektor szkoły. Przy czynnościach tych powinien być obecny również uczeń, do którego należy substancja (o ile jego tożsamość jest znana).

Wszelkie substancje rozsypane bądź rozlane na podłodze należy odgrodzić i zabezpieczyć przed rozniesieniem na stopach, a do ich identyfikacji natychmiast wezwać Policję. Jeżeli istnieje podejrzenie, że uczeń posiada przy sobie narkotyk, należy go odizolować od innych przez umieszczenie w oddzielnym pomieszczeniu. Następnie zażądać okazania zawartości kieszeni i plecaka oraz wydania substancji. Wskazane jest, aby okazanie odbywało się przed komisją. Podjęcie wspomnianych działań służy głównie zachowaniu poczucia bezpieczeństwa zarówno nieletniego, jak i osoby, przed którą ma być dokonane okazanie. W tym celu należy bezzwłocznie wezwać Policję, która ma prawo dokonać przeszukania.

Jeżeli uczeń dobrowolnie wyda substancję, należy zabezpieczyć ją w sposób podany wyżej. Jeżeli odmawia współpracy, należy podjąć próbę zachęcenia go do niej, informując, że jest ona zawsze poczytywana na jego korzyść. W przeciwnym wypadku jest to równoznaczne z uzasadnionym domniemaniem o jego winie. Z przebiegu interwencji należy sporządzić notatkę. O zdarzeniu należy bezzwłocznie powiadomić rodziców ucznia.

Zachowania przemocowe

Zachowania o charakterze przemocowym są lżejszą formą czynów karalnych. Ich przedmiotem mogą być inne osoby, zwierzęta, lub rzeczy. Obok przemocy fizycznej często pojawia się przemoc emocjonalna. Dokuczanie, obrażanie czy izolowanie jest odczuwane jako bardzo dotkliwie, ponieważ narusza poczucie godności i uczucia ofiary. Ważne jest, aby reakcja szkoły wobec takich przypadków była natychmiastowa i prezentowała wspólne stanowisko rady pedagogicznej.

Nauczyciel obserwujący takie zachowanie ma obowiązek przerwania go, używając perswazji słownej lub fizycznej. Powinien użyć tylko tyle siły, jaka jest niezbędna na przykład do rozdzielenia bijących się osób. Następnie należy powiadomić o zajściu wychowawcę i pedagoga/psychologa szkolnego, którzy

przeprowadzają ze sprawcą rozmowę wyjaśniającą, która może przybrać formę wspólnego zastanowienia się nad zadośćuczynieniem lub naprawieniem szkód. Jeżeli czyn ma charakter karalny należy zastosować niżej omówioną procedurę.

Szczególnym przypadkiem czynu karalnego są zachowania o charakterze przemocowym. Przedmiotem agresji ze strony ucznia mogą być inne osoby, zwierzęta, lub przedmioty. Istotnym jest, aby postępowanie przedstawicieli szkoły wobec przejawów agresji było zawsze natychmiastowe i za każdym razem miało taki sam przebieg. Wyrabia to u wszystkich uczestników zajęcia, zarówno sprawcy jak i ofiary a także świadka, poczucie nieuchronności konsekwencji. Wpływa to pozytywnie na atmosferę dzięki, której wykrywalność takich zachowań jest wyższa, a przebieg interwencji z nią związanych łagodniejszy.

Ogólne procedury BHP nie określają zachowania w przypadku znalezienia na terenie szkoły broni, materiałów wybuchowych bądź innych niebezpiecznych substancji lub przedmiotów. Dlatego „procedury” zalecają zapewnienie bezpieczeństwa przebywającym na terenie szkoły osobom, poprzez ewakuację lub odizolowanie wychowanków i pracowników szkoły od przedmiotu zagrożenia. Równocześnie szkoła jest zobowiązana do powiadomienia Policji o zaistniałym problemie. Dopiero tak pojmowane „procedury” dają gwarancję rzetelności w ich przeprowadzaniu. Umożliwiają wypracowanie bezpiecznej „drogi ewakuacyjnej” w sytuacjach wymagających natychmiastowej reakcji czy działań opartych na przepisach prawnych, zapewniających bezpieczeństwo fizyczne i emocjonalne społeczności szkoły. Dają gwarancję zatrzymania eskalacji zjawisk o charakterze przestępczym w szkole.

Czyny karalne. Postępowanie wobec sprawcy i ofiary

„Procedura” omawiająca postępowanie z uczniem – sprawcą czynu karalnego, obliuguje do ustalenia okoliczności zajścia. Należy odizolować winnego od rówieśników. Uczeń pozbawiony audytorium łatwiej rezygnuje z roli „gwiazdy”, jaką odgrywa w grupie. Ponadto ujawniane przez niego fakty mogą pomóc w wykryciu innych sprawców, a obecność świadków zdecydowanie blokuje chęć współpracy.

Dla zapewnienia poczucia bezpieczeństwa emocjonalnego przy składaniu wyjaśnień powinna być obecna osoba, którą uczniowie darzą zaufaniem, np. wychowawca. Osoba ta, będąc świadkiem rozmowy, podpisuje się pod notatką sporządzoną po jej przeprowadzeniu. Protokół winien zawierać datę, godzinę oraz miejsce zajścia, personalia sprawcy, poszkodowanego oraz świadków zdarzenia, a w dalszej kolejności dokładnie ustalony przebieg wydarzeń. Ważne jest, aby nie konfrontować świadka z winnym ze względu na poczucie bezpieczeństwa tego pierwszego. Niewłaściwe jest również nagłaśnianie zajścia w formie plotki. Zaistniały problem powinien być otwarty oraz omówiony podczas zajęć, co pozwala na podjęcie dyskusji i pożądaną interpretację zdarzenia. Ponadto niekontrolowane rozpowszechnianie informacji może wpływać na deformację przebiegu zdarzeń i zatarcie faktów, a to z kolei może mieć wpływ na przebieg dalszego dochodzenia.

W równie fachowy sposób trzeba zadbać o ucznia będącego ofiarą czynu karalnego (zapewnienie poczucia bezpieczeństwa, zarówno fizycznego, jak i emocjonalnego). W pierwszej kolejności należy odizolować go od sprawcy umieszczając w oddzielnym pomieszczeniu. Należy pamiętać również o pomocy psychologicznej, gdyż dziecko pozostające pod wpływem przebytej traumy może zareagować w sposób nieprzemysłany, impulsywny. Równocześnie należy powiadomić o zajściu rodziców bądź opiekunów ucznia będącego ofiarą, pamiętając o emocjach, jakie wzbudzi w nich taka wiadomość. Rozmowa musi być przeprowadzona w sposób kompetentny. Najlepiej, jeżeli prowadzi ją wcześniej wyznaczona osoba, która posiada odpowiednie predyspozycje i kompetencje. Informacja przekazana przez telefon powinna zawierać w pierwszej kolejności zwięzły opis zdarzenia oraz aktualny stan fizyczny i psychiczny ofiary. W dalszej części należy podać kroki, jakie zostały podjęte w celu wyjaśnienia zajścia oraz zapewnienia bezpieczeństwa poszkodowanemu. W każdym razie rodzic osoby poszkodowanej powinien zgłosić się po dziecko do szkoły.

Jeżeli sytuacja jest poważna w ocenie wychowawcy i wymaga natychmiastowej interwencji Policji, zabezpieczenia śladów bądź wszczęcia dochodzenia, należy powiadomić o zajściu organy ścigania. W przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przez ucznia, który ukończył 17 lat, przestępstwa ściganego z urzędu lub jego udziału w działalności grup przestępczych, zgodnie z artykułem 304 Kodeksu Postępowania Karnego, dyrektor szkoły jako przedstawiciel instytucji jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub Policję.

8. Akty prawne dotyczące bezpieczeństwa w szkole

Ustawa o systemie oświaty z dnia 7 września 1991 r. (tekst jednolity: Dz. U. z 1996 r. Nr 67, poz. 329, z późn. zm.)

Art. 1. System oświaty zapewnia w szczególności:

- 2) wspomaganie przez szkołę wychowawczej roli rodziny,
- 10) utrzymywanie bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki w szkołach i placówkach,
- 12) opiekę dzieciom i młodzieży osieroconym, pozbawionym całkowicie lub częściowo opieki rodzicielskiej, a także uczniom pozbawionym całkowicie lub częściowo opieki, rodzicielskiej, a także uczniom pozostającym w trudnej sytuacji materialnej i życiowej.

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 26 marca 2004 r. (Dz. U. z dnia 19 kwietnia 2004 r.)

§ 2.1. Statut szkoły określa w szczególności:

- 1) cele i zadania szkoły wynikające z przepisów prawa oraz uwzględniające program wychowawczy szkoły, o którym mowa w odrębnych przepisach,
 - 2) sposób wykonywania zadań szkoły, z uwzględnieniem optymalnych warunków rozwoju ucznia, zasad bezpieczeństwa oraz zasad promocji i ochrony zdrowia,
 - 7) organizację zajęć dodatkowych dla uczniów, z uwzględnieniem w szczególności ich potrzeb rozwojowych,
 - 8) formy opieki i pomocy uczniom, którym z przyczyn rozwojowych, rodzinnych lub losowych potrzebna jest pomoc i wsparcie, w tym również pomoc materialna,
 - 9) organizację współdziałania z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi oraz innymi instytucjami świadczącymi poradnictwo i specjalistyczną pomoc dzieciom i rodzicom,
 - 10) organizację i formy współdziałania szkoły z rodzicami (prawnymi opiekunami) w zakresie nauczania, wychowania i profilaktyki.
2. Program wychowawczy szkoły, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, uchwała rada pedagogiczna po zasięgnięciu opinii rady rodziców i samorządu uczniowskiego.

Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674, Nr 170, poz. 1218 i Nr 220, poz. 1600)

Art. 6. Nauczyciel obowiązany jest rzetelnie realizować zadania związane z powierzonym mu stanowiskiem oraz podstawowymi funkcjami szkoły: dydaktyczną, wychowawczą i opiekuńczą; wspierać każdego ucznia w jego rozwoju oraz dążyć do pełni własnego rozwoju osobowego. Nauczyciel obowiązany jest kształcić i wychowywać młodzież w umiłowaniu Ojczyzny, w poszanowaniu Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, w atmosferze wolności sumienia i szacunku dla każdego człowieka; dbać o kształtowanie u uczniów postaw moralnych i obywatelskich zgodnie z ideą demokracji, pokoju i przyjaźni między ludźmi różnych narodów, ras i światopoglądów.

Ustawa o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z dnia 12 listopada 1982 r.)

Art. 1.

§ 1. 1. Przepisy ustawy stosuje się w zakresie:

1. zapobiegania i zwalczania demoralizacji,
2. postępowania o czyny karalne – w stosunku do osób, które nie ukończyły lat 17,
3. wykonywania środków wychowawczych lub poprawczych – w stosunku do osób, względem których środki te zostały orzeczone, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez te osoby lat 21.

Art. 4.

- § 1. Każdy, kto stwierdzi istnienie okoliczności świadczących o demoralizacji nieletniego, w szczególności naruszenie zasad współżycia społecznego, popełnienie czynu zabronionego,

systematyczne uchylanie się od obowiązku szkolnego lub kształcenia zawodowego, używanie alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, uprawianie nierządu, włóczęgostwo, udział w grupach przestępczych, ma społeczny obowiązek odpowiedniego przeciwdziałania temu, a przede wszystkim zawiadomienia o tym rodziców lub opiekunów nieletniego, szkoły, sądu rodzinnego, Policji lub innego właściwego organu.

§ 2. Każdy, dowiedziawszy się o popełnieniu czynu karalnego przez nieletniego, ma społeczny obowiązek zawiadomić o tym sąd rodzinny lub Policję.

§ 3. Instytucje państwowe i organizacje społeczne, które w związku ze swą działalnością dowiedziały się o popełnieniu przez nieletniego czynu karalnego ściganego z urzędu, są obowiązane niezwłocznie zawiadomić o tym sąd rodzinny lub Policję oraz przedsięwziąć czynności nie cierpiące zwłoki, aby nie dopuścić do zatarcia śladów i dowodów popełnienia czynu.

Art. 6.

Wobec nieletnich sąd rodzinny może:

- 1) udzielić upomnienia,
- 2) zobowiązać do określonego postępowania, a zwłaszcza do:
 - naprawienia wyrządzonej szkody,
 - wykonania określonych prac lub świadczeń na rzecz pokrzywdzonego lub społeczności lokalnej,
 - przeproszenia pokrzywdzonego,
 - podjęcia nauki lub pracy,
 - uczestnictwa w odpowiednich zajęciach o charakterze wychowawczym, terapeutycznym lub szkoleniowym,
 - powstrzymania się od przebywania w określonych środowiskach lub miejscach,
 - albo do zaniechania używania alkoholu lub innego środka w celu wprowadzenia się w stan odurzenia;
- 3) ustanowić nadzór odpowiedzialny rodziców lub opiekuna,
- 4) ustanowić nadzór organizacji młodzieżowej lub innej organizacji społecznej, zakładu pracy albo osoby godnej zaufania – udzielających poręczenia za nieletniego,
- 5) zastosować nadzór kuratora,
- 6) skierować do ośrodka kuratorskiego, a także do organizacji społecznej lub instytucji zajmujących się pracą z nieletnimi o charakterze wychowawczym, terapeutycznym lub szkoleniowym, po uprzednim porozumieniu się z tą organizacją lub instytucją,
- 7) orzec zakaz prowadzenia pojazdów,
- 8) orzec przepadek rzeczy uzyskanych w związku z popełnieniem czynu karalnego,
- 9) orzec umieszczenie w rodzinie zastępczej, w młodzieżowym ośrodku wychowawczym, w młodzieżowym ośrodku socjoterapii albo w ośrodku szkolno-wychowawczym,
- 10) orzec umieszczenie w zakładzie poprawczym.

Art. 7.

§ 1. Sąd rodzinny może:

- 1) zobowiązać rodziców bądź opiekunów do poprawy warunków wychowawczych, bytowych lub zdrowotnych nieletniego, a także dościgłej współpracy ze szkołą, do której nieletni uczęszcza, poradnią psychologiczno-pedagogiczną lub inną poradnią specjalistyczną, zakładem pracy lub zakładem leczniczym.

Art. 8

§ 1. W wypadku, gdy rodzice lub opiekun nieletniego uchylają się od wykonania obowiązków nałożonych na nich przez sąd rodzinny, sąd ten może wymierzyć im karę pieniężną w wysokości od 50 do 1500 złotych.

Kodeks Postępowania Cywilnego (Dz. U. z dnia 1 grudnia 1964 r.)

Art. 572.

- § 1. Każdy, komu znane jest zdarzenie uzasadniające wszczęcie postępowania z urzędu, obowiązany jest zawiadomić o nim sąd opiekuńczy.
- § 2. Obowiązek wymieniony w § 1 ciąży przede wszystkim na urzędach stanu cywilnego, sądach, prokuratorach, notariuszach, komornikach, organach samorządu i administracji rządowej, organach Policji, placówkach oświatowych, opiekunach społecznych oraz organizacjach i zakładach zajmujących się opieką nad dziećmi lub osobami psychicznie chorymi.

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 stycznia 2003 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2003 r. Nr 11, poz. 114)

§ 2. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna polega w szczególności na:

- 3) diagnozowaniu środowiska ucznia;
- 4) rozpoznawaniu potencjalnych możliwości oraz indywidualnych potrzeb ucznia i umożliwianiu ich zaspokojenia;
- 5) rozpoznawaniu przyczyn trudności w nauce i niepowodzeń szkolnych;
- 6) wspieraniu ucznia z wybitnymi uzdolnieniami;
- 7) organizowaniu różnych form pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
- 8) podejmowaniu działań wychowawczych i profilaktycznych wynikających z programu wychowawczego szkoły i programu profilaktyki, o których mowa w odrębnych przepisach oraz wspieraniu nauczycieli w tym zakresie;
- 9) prowadzeniu edukacji prozdrowotnej i promocji zdrowia wśród uczniów, nauczycieli i rodziców;
- 10) wspieraniu uczniów, metodami aktywnymi, w dokonywaniu wyboru kierunku dalszego kształcenia, zawodu i planowaniu kariery zawodowej oraz udzielaniu informacji w tym zakresie;
- 11) wspieraniu nauczycieli w organizowaniu wewnątrzszkolnego systemu doradztwa oraz zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu;
- 12) wspieraniu nauczycieli i rodziców w działaniach wyrównujących szanse edukacyjne ucznia;
- 13) udzielaniu nauczycielom pomocy w dostosowaniu wymagań edukacyjnych wynikających z realizowanych przez nich programów nauczania do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia, u którego stwierdzono zaburzenia i odchylenia rozwojowe lub specyficzne trudności w uczeniu się, uniemożliwiające sprostanie tym wymaganiom;
- 14) wspieraniu rodziców i nauczycieli w rozwiązywaniu problemów wychowawczych;
- 15) umożliwianiu rozwijania umiejętności wychowawczych rodziców i nauczycieli;
- 16) podejmowaniu działań mediacyjnych i interwencyjnych w sytuacjach kryzysowych.

Zadania, o których mowa w ust. 1, są realizowane we współpracy z:

- 1) rodzicami;
 - 2) nauczycielami i innymi pracownikami przedszkola, szkoły lub placówki;
 - 3) poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi;
 - 4) innymi przedszkolami, szkołami i placówkami;
 - 5) podmiotami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży.
- §4. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna w przedszkolu, szkole, lub placówce może być udzielana na wniosek:
- 1) ucznia,
 - 2) rodziców,
 - 3) nauczyciela,
 - 4) pedagoga,
 - 5) psychologa,
 - 6) logopedy,

- 7) doradcy zawodowego,
- 8) poradni psychologiczno-pedagogicznej.

Ustawa z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U. z 1996 r. Nr 10, poz. 55, z 1997 r. Nr 88, poz. 554, Nr 121, poz. 770, z 1999 r. Nr 96, poz. 1107, z 2003 r. Nr 229, poz. 2274)

Art. 3.

Ochrona zdrowia przed następstwami używania tytoniu realizowana jest przez kształtowanie polityki zdrowotnej, ekonomicznej i społecznej, do której należy:

- 2) promocja zdrowia przez propagowanie stylu życia wolnego od nałogu palenia papierosów i używania wyrobów tytoniowych,
- 2a) działalność wychowawcza i informacyjna,

Art. 5.

Zabrania się palenia wyrobów tytoniowych poza pomieszczeniami wyodrębnionymi i odpowiednio przystosowanymi:

- 1) w zakładach opieki zdrowotnej, z zastrzeżeniem ust. 2,
- 2) w szkołach i placówkach oświatowo-wychowawczych,
- 3) w pomieszczeniach zakładów pracy oraz innych obiektów użyteczności publicznej, a w małych, jednoizbowych lokalach gastronomicznych – poza wyraźnie wyodrębnionymi miejscami.

Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity: Dz. U. 2002 r. Nr 147, poz. 1231)

Art. 14.

Zabrania się sprzedaży, podawania i spożywania napojów alkoholowych:

- 1) Na terenie szkół oraz innych zakładów i placówek oświatowo-wychowawczych, opiekuńczych i domów studenckich.

Art. 43, ust. 1

Kto spożywa napoje alkoholowe wbrew zakazom określonym w art. 14, ust. 1 i 2a-6 albo nabywa lub spożywa napoje alkoholowe przyniesione przez siebie lub inną osobę w miejscach wyznaczonych do ich sprzedaży lub podawania, podlega karze grzywny.

Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 24 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 2005 r. Nr 179, poz. 1485)

Art. 9.

4. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe formy działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem.

Art. 20.

1. Zabrania się reklamy i promocji substancji psychotropowych lub środków odurzających.

Art. 30.

1. Na wniosek przedstawiciela ustawowego, krewnych w linii prostej, rodzeństwa lub faktycznego opiekuna albo z urzędu sąd rodzinny może skierować niepełnoletnią osobę uzależnioną na przymusowe leczenie i rehabilitację.
2. Czasu przymusowego leczenia i rehabilitacji nie określa się z góry, nie może on być jednak dłuższy niż 2 lata.
3. Jeżeli osoba uzależniona ukończy 18 lat, przed zakończeniem przymusowego leczenia lub rehabilitacji, sąd rodzinny może je przedłużyć na czas niezbędny do osiągnięcia celu leczenia lub rehabilitacji, łącznie nie dłuższy jednak niż określony w ust. 2.

Art. 58.

1. Kto, wbrew przepisom ustawy, udziela innej osobie środka odurzającego lub substancji psychotropowej, ułatwia albo umożliwia ich użycie albo nakłania do użycia takiego środka lub substancji, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

2. Jeżeli sprawca czynu, o którym mowa w ust. 1, udziela środka odurzającego lub substancji psychotropowej małoletniemu lub nakłania go do użycia takiego środka lub substancji albo udziela ich w znacznych ilościach innej osobie, podlega karze pozbawienia wolności do lat 5.

Art. 59.

1. Kto, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej, udziela innej osobie środka odurzającego lub substancji psychotropowej, ułatwia użycie albo nakłania do użycia takiego środka lub substancji, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.
2. Jeżeli sprawca czynu, o którym mowa w ust. 1, udziela środka odurzającego lub substancji psychotropowej małoletniemu, ułatwia użycie albo nakłania go do użycia takiego środka lub substancji, podlega karze pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 3.

Art. 60.

Kto, będąc właścicielem lub działającym w jego imieniu zarządcą albo kierownikiem zakładu gastronomicznego, lokalu rozrywkowego lub prowadząc inną działalność usługową, mając wiarygodną wiadomość o popełnieniu przestępstwa określonego w art. 56, 58 lub 59 na terenie tego zakładu lub lokalu, nie powiadamia o tym niezwłocznie organów ścigania, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

Art. 62.

1. Kto, wbrew przepisom ustawy, posiada środki odurzające lub substancje psychotropowe, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.
2. Jeżeli przedmiotem czynu, o którym mowa w ust. 1, jest znaczna ilość środków odurzających lub substancji psychotropowych, sprawca podlega grzywnie i karze pozbawienia wolności do lat 5.
3. W wypadku mniejszej wagi, sprawca podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

Art. 68.

Kto, wbrew przepisom art. 20 ust. 1, prowadzi reklamę lub promuje substancję psychotropową lub środek odurzający, w celach innych niż medyczne, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2003 r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem (Dz. U. z 2003 r. Nr 26, poz. 226)

- § 9. Szkoły i placówki podejmują działania interwencyjne polegające na powiadomieniu rodziców i Policji w sytuacjach kryzysowych, w szczególności gdy dzieci lub młodzież używają, posiadają lub rozprowadzają środki lub substancje psychoaktywne.
- § 10. Szkoły i placówki opracowują, zgodnie ze statutem, strategię działań wychowawczych i zapobiegawczych oraz interwencyjnych wobec dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem, która uwzględnia w szczególności:
 4. Procedury postępowania w sytuacjach szczególnych zagrożeń związanych ze środkami odurzającymi i psychotropowymi i uwzględnieniem zadań osób podejmujących interwencję.
 5. Współpracę z rodzicami w zakresie działań wychowawczych i zapobiegawczych, prozdrowotnych oraz interwencyjnych.
 9. Sposób współdziałania pracowników szkoły ze służbą zdrowia i Policją w sytuacjach wymagających interwencji.

Zarządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 25 marca 2002 r. Nr 37 w sprawie powołania Zespołu do Spraw Opracowania Programu Zapobiegania Niedostosowaniu Społecznemu i Przystępczości wśród Dzieci i Młodzieży. Na podstawie art. 12 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów (Dz. U. z 1999 r. Nr 82, poz. 929, z 2000 r. Nr 120, poz. 1268 oraz z 2001 r. Nr 102, poz. 1116 i Nr 154, poz. 1799 i 1800)

- § 1. 1. Powołuje się Zespół do Spraw Opracowania Programu Zapobiegania Niedostosowaniu Społecznemu i Przystępczości wśród Dzieci i Młodzieży, zwany dalej „Zespołem”.

- § 2. W skład Zespołu wchodzi:
1. przewodniczący – podsekretarz stanu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji,
 2. członkowie – przedstawiciele:
 - a) Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji,
 - b) Komendanta Głównego Policji,
 - c) Ministra Sprawiedliwości,
 - d) Ministra Zdrowia,
 - e) Ministra Pracy i Polityki Społecznej,
 - f) Ministra Edukacji Narodowej i Sportu.
- § 3. Do zadań Zespołu należy:
- Opracowanie Programu Zapobiegającego Niedostosowaniu Społecznemu i Przystępczości wśród Dzieci i Młodzieży, w tym:
- 2) Opracowanie procedur postępowania nauczycieli i metod współpracy szkół z Policją w sytuacjach zagrożenia dzieci i młodzieży przestępczością i demoralizacją, w szczególności: narkomanią, prostytutką.

Kodeks Karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553 z dnia 2 sierpnia 1997 r.; sprostowanie z 1997 r. Dz. U. Nr 128, poz. 840; zm. z 1999 r. Nr 64, poz. 729 i Nr 83, poz. 931, z 2000 r. Nr 48, poz. 548 i Nr 93, poz. 1027)

Art. 207.

- § 1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

Art. 208.

Kto rozpija małoletniego, dostarczając mu napoju alkoholowego, ułatwiając jego spożycie lub nakłaniając go do spożycia takiego napoju, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

Art. 210.

- § 1. Kto wbrew obowiązkowi troszczenia się o małoletniego poniżej lat 15 albo o osobę nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny osobę tę porzuca, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555 z dnia 4 sierpnia 1997 r.; zm. z 1999 r. Nr 83, poz. 931, z 2000 r. Nr 50, poz. 580, Nr 62, poz. 717, Nr 73, poz. 852 i Nr 93, poz. 1027)

Art. 304.

- § 1. Każdy dowiedziawszy się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu ma społeczny obowiązek zawiadomić o tym prokuratora lub Policję.
- § 2. Instytucje Państwowe i samorządowe, które w związku ze swą działalnością dowiedziały się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu, są obowiązane niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub Policję oraz przedsięwziąć niezbędne czynności do czasu przybycia organu powołanego do ścigania przestępstw lub do czasu wydania przez ten organ stosownego zarządzenia, aby nie dopuścić do zatarcia śladów i dowodów przestępstwa.

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2003 r. Nr 6, poz. 69)

- § 40. Pracownik szkoły lub placówki, który powziął wiadomość o wypadku, niezwłocznie zapewnia poszkodowanemu opiekę, w szczególności sprowadzając fachową pomoc medyczną, a w miarę możliwości udzielając poszkodowanemu pierwszej pomocy.
- § 41. O każdym wypadku zawiadamia się niezwłocznie:
- 1) rodziców (opiekunów) poszkodowanego;
 - 4) organ prowadzący szkołę lub placówkę.

Zarządzenie Nr 590 komendanta Głównego Policji z dnia 24 października 2003 r. w sprawie metod i form wykonywania zadań przez policjantów w zakresie przeciwdziałania demoralizacji i przestępczości nieletnich. Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2002 r. Nr 7, poz. 58, Nr 19, poz. 185, Nr 74, poz. 676, Nr 81, poz. 731, Nr 113, poz. 984, Nr 115, poz. 996, Nr 153, poz. 1271, Nr 176, poz. 1457, Nr 200, poz. 1688 oraz z 2003 r. Nr 90, poz. 844, Nr 113, poz. 1070, Nr 130, poz. 1188 i 1190, Nr 137, poz. 1302 i Nr 166, poz. 1609)

§ 6 W zakresie przeciwdziałania demoralizacji i przestępczości nieletnich Policja zobowiązana jest w szczególności do:

- wykrywania popełnionych przez nieletnich czynów karalnych oraz wykonywania czynności w postępowaniu wyjaśniającym;
- ścigania sprawców przestępstw i wykroczeń popełnionych na szkodę nieletnich lub wspólnie z nimi;
- ujawniania źródeł demoralizacji i przestępczości nieletnich;
- ujawniania i rozpoznawania przypadków braku opieki nad nieletnimi bądź zaniedbań opiekuńczo-wychowawczych i podejmowania właściwych działań;
- przekazywania do sądu rodzinnego informacji i materiałów w sprawach nieletnich, wskazujących na potrzebę wszczęcia postępowania przewidzianego w ustawie o postępowaniu w sprawach nieletnich lub kodeksie rodzinnym i opiekuńczym;
- inicjowania i prowadzenia wspólnie z organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami społecznymi działań profilaktycznych zmierzających do minimalizacji zagrożeń wśród nieletnich;
- prowadzenia działań prewencyjnych ukierunkowanych na zapobieganie demoralizacji i przestępczości nieletnich.

§ 7. Wykrywanie popełnionych przez nieletnich czynów karalnych oraz ujawnianie nieletnich zagrożonych demoralizacją realizowane jest poprzez:

- 1) prowadzenie rozpoznania środowisk nieletnich i rodzin dysfunkcyjnych, co do których istnieje podejrzenie występowania między innymi takich zjawisk patologicznych, jak: przestępczość, narkomania, alkoholizm, prostytutka, przemoc domowa, żebractwo, przynależność do subkultur lub grup psychomanipulacyjnych;
- 2) prowadzenie poszukiwań nieletnich na podstawie obowiązujących przepisów;
- 3) pobieranie, przetwarzanie i wykorzystywanie informacji, w tym danych osobowych, o nieletnich dopuszczających się czynów zabronionych przez ustawę jako przestępstwa ścigane z oskarżenia publicznego – zgodnie z zasadami określonymi w odrębnych przepisach.

§ 8. Działania profilaktyczne policjantów w zakresie ograniczania demoralizacji i przestępczości w środowiskach nieletnich realizowane są przez:

- 1) informowanie samorządów i społeczności lokalnych o występujących na danym terenie zagrożeniach przestępczością nieletnich lub przejawach demoralizacji nieletnich;
- 2) inspirowanie lokalnych społeczności do działań o charakterze profilaktycznym oraz udział przedstawicieli komórek do spraw nieletnich i patologii w budowaniu lokalnych systemów bezpieczeństwa i programów profilaktycznych;
- 3) udział policjantów w spotkaniach z młodzieżą, rodzicami, pedagogami oraz przedstawicielami różnych organizacji zajmujących się problematyką nieletnich;
- 4) uczestnictwo w przedsięwzięciach realizowanych na rzecz bezpieczeństwa nieletnich;
- 5) promowanie wśród nieletnich bezpiecznych i społecznie pożądanych zachowań.

§ 9. Działania prewencyjne policjantów wobec nieletnich i osób wpływających demoralizująco na ich rozwój obejmują:

- 1) patrolowanie oraz obchód:
 - a) rejonów szkół i placówek opiekuńczo-wychowawczych,
 - b) miejsc grupowania się młodzieży,
 - c) miejsc, w których odbywają się imprezy masowe z udziałem nieletnich;

- 2) legitymowanie nieletnich pozostających bez opieki, przebywających w porze nocnej w miejscach i okolicznościach, w których mogą stać się ofiarami (sprawcami) przestępstwa lub wykroczenia;
 - 3) ujawnianie przypadków sprzedaży i podawania alkoholu lub sprzedaży wyrobów tytoniowych nieletnim;
 - 4) reagowanie na każdą sytuację przestępczego zachowania lub naruszającą dobro dziecka;
 - 5) inne czynności podejmowane stosownie do występujących zagrożeń.
- § 12. Policjanci służby prewencyjnej, wykonujący zadania patrolowo-interwencyjne, ruchu drogowego oraz dzielnicowi ujawniają nieletnich zagrożonych demoralizacją i przestępczością w czasie wykonywania zadań służbowych, a zwłaszcza w przypadkach interwencji dotyczących:
- a) popełnianego czynu karalnego,
 - b) niszczenia mienia,
 - c) przebywania na wagarach,
 - d) przebywania bez opieki rodziców lub opiekunów w porze nocnej poza miejscem zamieszkania,
 - e) zakłócania spokoju i porządku publicznego,
 - f) posługiwania się nieprzyzwoitym słownictwem,
 - g) używania alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia,
 - h) palenia papierosów,
 - i) uprawiania nierządu,
 - j) żebrania,
 - k) innych zachowań naruszających obowiązujące normy społeczne,
 - l) sytuacji rodzinnej dziecka stwierdzonej w czasie interwencji domowej.
- § 18. Do zadań komórki do spraw nieletnich i patologii komendy miejskiej, powiatowej i rejonowej Policji należy:
- 1) ujawnianie nieletnich:
 - a) sprawców czynów karalnych,
 - b) organizatorów i przywódców grup przestępczych o charakterze kryminalnym,
 - c) wykazujących przejawy demoralizacji;
 - 2) zbieranie i utrwalanie dowodów czynów karalnych popełnionych przez nieletnich w wypadkach nie-cierpiących zwłoki;
 - 3) wykonywanie czynności zleconych przez sędziego rodzinnego według zasad określonych w ustawie o postępowaniu w sprawach nieletnich;
 - 4) rozpoznawanie i profilaktyka w środowiskach sprawców czynów karalnych zagrożonych demoralizacją;
 - 5) współdziałanie ze służbą kryminalną w celu rozpoznania osób, środowisk i zdarzeń wpływających demoralizująco na nieletnich;
 - 6) bieżąca współpraca z sądami rodzinnymi, placówkami i instytucjami ustawowo lub statutowo powołanymi do zajmowania się problematyką nieletnich oraz samorządami lokalnymi;
 - 7) udział w budowaniu lokalnych systemów przeciwdziałania demoralizacji, przestępczości i patologii społecznej wśród nieletnich;
 - 8) prowadzenie kart nieletnich, o których mowa w § 19 ust.1. Wzór karty nieletniego określa załącznik nr 1 do zarządzenia;
 - 9) prowadzenie wykazu czynności profilaktycznych podjętych w sprawach nieletnich, według wzoru stanowiącego załącznik nr 2 do zarządzenia;
 - 10) przekazywanie informacji o ujawnieniu nieletniego zagrożonego demoralizacją lub będącego sprawcą czynu karalnego dzielnicowemu odpowiedzialnemu za rejon, w którym nieletni ten zamieszkuje;
 - 11) pisemne powiadamianie rodziców lub opiekunów nieletniego przebywającego w porze nocnej poza miejscem zamieszkania o fakcie i okolicznościach jego legitymowania przez Policję. Wzór zawiadomienia określa załącznik nr 3 do zarządzenia.

Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 1996 r. Nr 67, poz. 329 ze zm.)

Art. 15.

1. Nauka jest obowiązkowa do ukończenia 18 roku życia.
2. Obowiązek szkolny dziecka rozpoczyna się z początkiem roku szkolnego w tym roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 7 lat, oraz trwa do ukończenia gimnazjum, nie dłużej jednak niż do ukończenia 18 roku życia.

Art. 16.

5. Obowiązek szkolny spełnia się przez uczęszczanie do szkoły podstawowej i gimnazjum, publicznych albo niepublicznych.
- 5a. Po ukończeniu gimnazjum obowiązek nauki spełnia się:
 - 1) przez uczęszczanie do publicznej lub niepublicznej szkoły ponadgimnazjalnej,
 - 2) przez uczęszczanie na zajęcia realizowane w formach pozaszkolnych w placówkach publicznych i niepublicznych.

Art. 18.

Rodzice dziecka podlegającego obowiązkowi szkolnemu są obowiązani do:

- 1) dopełnienia czynności związanych ze zgłoszeniem dziecka do szkoły,
- 2) zapewnienia regularnego uczęszczania dziecka na zajęcia szkolne,
- 3) zapewnienia dziecku warunków umożliwiających przygotowanie się do zajęć szkolnych,
- 4) zapewnienia dziecku realizującemu obowiązek szkolny poza szkołą, warunków nauki określonych w zezwoleniu, o którym mowa w art. 16 ust. 8,
- 5) powiadamiania organów gminy o formie spełniania obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki przez młodzież w wieku 16-18 lat i zmianach w tym zakresie.

Art. 20.

Niespełnianie obowiązku, o którym mowa w art. 14 ust. 3, obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki podlega egzekucji w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493)

Art. 87a.

- 1) Wychowawca zatrudniony w placówce opiekuńczo-wychowawczej oskarżony o popełnienie przestępstwa z użyciem przemocy, w przemocy w rodzinie, zostaje z mocy prawa zawieszony w pełnieniu obowiązków służbowych na czas trwania postępowania.
- 2) Dyrektor placówki opiekuńczo-wychowawczej rozwiązuje stosunek pracy z wychowawcą, który został prawomocnie skazany za przestępstwo popełnione z użyciem przemocy.

Strategia działań wychowawczych, zapobiegawczych i interwencyjnych wobec młodzieży zagrożonej uzależnieniem w Gimnazjum nr 1 im. Władysława Jagiełły w Pasłęku została zatwierdzona do realizacji uchwałą Rady Pedagogicznej w dniu 17 czerwca 2014 r.